

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA**

Codi: 35055
Nom: Sociologia jurídica
Cicle: Grau
Crèdits ECTS: 6
Curs acadèmic: 2025-26

TITULACIONS

Titulació	Centre	Curs	Període
1302 - Grau en Criminologia	Facultat de Dret	1	Segon quadrimestre
1923 - Doble Grau en Dret i Criminologia	Facultat de Dret	1	Primer quadrimestre, Segon quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
1302 - Grau en Criminologia	Sociologia	BÀSICA
1923 - Doble Grau en Dret i Criminologia	Assignatures obligatòries de primer curs	OBLIGATÒRIA

COORDINACIÓ

RAMIREZ GARCIA JOSE MIGUEL

GARCIA MUÑOZ MARIA

RESUM

Sociologia Jurídica és una assignatura de formació bàsica del primer curs del Grau de Criminologia. Té una càrrega de 6 crèdits ECTS i s'imparteix durant el segon semestre. El seu contingut es relaciona, en part, amb l'assignatura de Mètodes d'Investigació en Ciències Socials (segon semestre), i es pot considerar una relació de continuïtat amb l'assignatura d'Introducció a la Sociologia (primer semestre).

El contingut general de l'assignatura s'orienta en diverses dimensions bàsiques: Dret i Societat. Relacions Socials i Normes. Anàlisi sociològic del Dret i les institucions jurídiques. Sociologia dels operadors jurídics. Metodologia i investigació sociojurídica. Cultures jurídiques.

Aquesta temàtica general destaca el seu caràcter interdisciplinari i reafirma la posició connexa de la criminologia en el conjunt genèric de les ciències socials.

En paraules d'Eugen Ehrlich "és impossible ensenyar Dret sense proporcionar al mateix temps una imatge de la societat en la qual ha de regir". Aquest *dictum* de Ehrlich s'estén al conjunt de les ciències socials. És el nostre interès a més a més incidir en els processos actuals de canvi social i històric. Entenent que la Sociologia Jurídica s'encarrega de la influència dels factors socials en el dret i de la incidència que aquest té, al seu torn, en la societat.

CONEXIMENTS PREVIS

RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENENTATGE

-

Aprender a distinguir las distintas vías de acceder a la investigación en Criminología. G: 2, 4 y E: 2

Comprender los fenómenos sociales desde una perspectiva crítica y con referencia al género. G: 1 y 4

Conocer los problemas colectivos de marginación y exclusión social. E: 3, y 15

Manejo básico de herramientas de análisis sociológico: gráficos, tablas G: 9

Saber aplicar las tácticas de prevención de la ruptura social. G: 10 y E: 6 y 8

Saber trabajar desde una perspectiva multicultural. G: 5 y E: 22.

Saber utilizar diversas fuentes de información: estadísticas, portales G: 2, 9 y E: 2, 4 y 6

Ser capaz de analizar y reflexionar sobre la realidad social. E: 3, 15

Ser capaz de relacionar los fenómenos jurídicos con los fenómenos sociales identificando aquellos que influyen en la transformación del Derecho.
la estructura socio - jurídica. E: 15, 20, 21

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. OBJECTE I FUNCIO DE L'ANÀLISI SOCIOLÒGIC DEL DRET.

- 1.- Sociologia general i sociologia jurídica.
- 2.- Sociologia del dret i sabers jurídics.
- 3.- Què sociologia jurídica?: Diferents aproximacions a la sociologia del dret.
- 4.- Caràcter multidisciplinar i dinàmic de la sociologia jurídica. Perspectiva de gènere.

2. LA FUNDACIÓ DE LA SOCIOLOGIA JURÍDICA

- 1.- La relació entre dret i societat.
- 2.- Dret, dominació i conflicte: K. Marx.
- 3.- Formes de societat i formes de dret: E. Durkheim.
- 4.- Dret, racionalitat i legitimitat: M. Weber

3. LA SOCIOLOGIA JURÍDICA COM A CAMP ESPECÍFIC

- 1.- El moviment del dret lliure (E. Ehrlich, H. Kantorowicz ...)
- 2.- EL pluralisme de les fonts del dret (G. Gurvitch, Th Geiger)
- 3.- El realisme jurídic americà
- 4.- El realisme jurídic escandinau

4. EL DESENVOLUPAMENT DE LA SOCIOLOGIA JURÍDICA

- 1.- T. Parsons: la sociologia estructural-funcionalista
- 2.- C. W. Mills: societat antagònica i poder concentrat
- 3.- J. Habermas: ètica discursiva, legitimitat i dret
- 4.- N. Luhmann: el funcionalisme sistèmic

5. CANVI SOCIAL, CONFLICTE SOCIAL I DRET

- 1.- El canvi social: conceptes, dimensions i agents
- 2.- Canvi social i canvi jurídic

6. FUNCIONS SOCIALS DEL DRET

- 1.- Aproximació al concepte de funció
- 2.- Tipologia de les funcions del dret
- 3.- Organització, orientació i control social
- 4.- Dret i tractament de conflictes
- 5.- La funció de legitimació del poder
- 6.- Distribució i promoció social

7. SOCIOLOGIA DE LES PROFESSIONS JURÍDIQUES.

- 1.- Els jutges: poder públic i professionals del dret
- 2.- Advocats. Transformacions en l'exercici de la professió
- 3.- Policia. Estat, monopoli de la violència i aparell judicial. Drets davant eficàcia. Configuració de l'espai policial europeu
- 4.- La fiscalia. Les activitats del ministeri fiscal
- 5.- La feminització de les professions jurídiques

8. PLURALISME JURÍDIC I ÚS ALTERNATIU DEL DRET

- 1.- EL pluralisme, l'alternatiu i l'informal. ¿Espais de no-dret?
- 2.- Sistemes normatius i pluralisme jurídic
- 3.- Diversitat cultural i pluralisme jurídic
- 4.- L'ús alternatiu del dret
- 5.- Critical Legal Studies

9. VIOLÈNCIA I DRET.

- 1.- Violència pública i violència privada.
- 2.- Formes culturals i socials de gestió de la violència.
- 3.- Les formes de la violència contemporània.

10. GÈNERE I DRET.

- 1.- Dret sexista, dret masculí, dret creador de gènere.
- 2.- Violència contra les dones i violència de gènere.

11. PROBLEMES ACTUALS. DRET I SOCIETAT GLOBAL

- 1.-Globalització i drets humans.
- 2.-Migracions internacionals i drets humans.
- 3.-Les transformacions del dret en la societat contemporània.
- 4.-El dret i la crisi global.

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria-Pràctiques	60,00
Total hores	60,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	5,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	25,00
Estudi i treball autònom	30,00
Preparació de classes	15,00
Preparació d'activitats d'avaluació	15,00
Resolució de casos pràctics	10,00
Total hores	100,00

METODOLOGIA DOCENT

La metodologia d'ensenyament combinarà activitats formatives de caràcter teòric i pràctic, tutories i aquelles que inclouen l'estudi, l'avaluació i en general el treball tant individual com en equip dels i les estudiants.

Classes teòriques: Es durà a terme un desenvolupament del programa partint d'un esquema introductor de cada tema, destacant els conceptes fonamentals. Els/les alumnes disposaran d'aquests esquemes i de textos rellevants amb antelació a cada classe. En el desenvolupament de les classes s'utilitzaran documents de diversos tipus així com material audiovisual.

Activitat pràctica: Es fomentarà la participació activa en les classes mitjançant la discussió i el debat, així com la correspondència amb l'actual realitat sociopolítica mitjançant la referència i l'anàlisi crítica i continu de documents, articles, premsa i altres mitjans de comunicació.

Fora de l'horari pròpiament presencial, es duran a terme les següents activitats:

- Treballs, tant individuals com de grup.
- Lectures dirigides de textos.
- Seminaris i activitats compartides i comuns amb els altres mòduls.

AVALUACIÓ

El resultat de l'avaluació procedirà tant de la prova escrita final com dels exercicis i activitats pràctiques que han de presentar-se:

a) L'examen escrit suposarà el 60% de la qualificació final i l'objectiu de la qual és el de poder valorar el nivell de coneixements, tenint en compte la destresa per a distingir entre perspectives teòriques diferents, així com la capacitat d'anàlisi i interpretació de les dimensions de la realitat social i jurídica treballades en aquesta assignatura.

b) El 40% de la nota correspondrà a les activitats formatives de tipus pràctic que es realitzaran al llarg del quadrimestre. Es tracta d'un seguiment de les activitats pràctiques realitzades. Aquest seguiment inclourà la valoració dels treballs presentats per escrit (tant individuals com grupals), i de possibles exposicions orals que es desenvolupin a l'aula. Aquestes activitats tenen per objecte permetre als estudiants aprofundir en els continguts de l'assignatura, mitjançant l'anàlisi i interpretació de la informació obtinguda a partir de diferents fonts estadístiques i documentals.

Independentment del sistema d'avaluació general que s'establisca per a tot l'alumnat (examen escrit o oral), el professorat responsable de l'assignatura podrà determinar en l'annex a la guia docent la possibilitat de canviar, motivadament, la modalitat d'examen final quan es veja obligat a realitzar la prova en una data diferent de l'oficial en aplicació de les normes previstes per al cas de coincidència d'exàmens en el Reglament d'Avaluació i Qualificació de les Titulacions de Grau i Màster de la Universitat de València, o qualsevol altra causa reglamentàriament establida (v. gr. supòsits de força major justificada). En aquests supòsits, la nova modalitat d'examen a realitzar haurà de mantindre el mateix nivell d'exigència i dificultat que el realitzat amb caràcter general a la resta de grup.

L'alumnat que haja seguit l'avaluació contínua i haja sigut avaluat d'aquesta, en el supòsit de no presentar-se a la prova final en la data oficial d'examen (tant en 1a com en 2a convocatòria), obtindrà la qualificació de NO PRESENTAT.

Tant en primera com en segona convocatòria, cal aprovar l'examen final per a poder sumar després la nota

de pràctiques o d'avaluació contínua.

BIBLIOGRAFIA

- AMIN, S.; CHOMSKY, N.; FERRAJOLI, L.; et alt.: El nuevo orden americano. ¿La muerte del Derecho?, Almuzara, 2005.
- AÑÓN, M. J.; BERGALLI, R.; CALVO, M.; CASANOVAS, P. (Eds.), Derecho y Sociedad. Tirant lo Blanch, Valencia, 1998.
- ARNAUD, A. J. Y FARIÑAS DULCE, M. J., Sistemas jurídicos: Elementos para un análisis sociológico, Madrid, 1996.
- BAUMAN, ZYGMUNT Y DAVID LYON, Vigilancia Líquida. Barcelona: Paidós, 2013.
- BERGALLI, R. coord., ¿Para qué la Sociología jurídica en España?, Oñati, Inst. Internacional de Sociología Jurídica, 1995.
- BODELÓN, E. Y PICONTÓ, T. (Coords.): Transformaciones del Estado y del Derecho Contemporáneos. Nuevas perspectivas de la Investigación Socio-Jurídica, Dykinson, Madrid, 1998.
- BOURDIEU, P.: Poder, derecho y clases sociales, Desclée de Brouwer, Bilbao, 2000.
- CALVO GARCÍA, M., ¿La investigación socio-jurídica en España: Estado actual y perspectivas?, en R. Bergalli ed., ¿Para qué la Sociología jurídica en España?, Oñati, Inst. Internacional de Sociología Jurídica, 1995, p. 17-46.
- CALVO GARCÍA, M., y PICONTÓ NOVALES, T., Introducción y perspectivas actuales de la sociología jurídica. Barcelona: Editorial UOC, 2017. Enllaç web al llibre: https://trobes.uv.es/permalink/34CVA_UV/1q5na80/alma991009392359006258 -
- CARBONNIER, J., Sociología Jurídica. Olejnik, España, 2019.
- CASANOVAS, P.: Las formas sociales del derecho contemporáneo: el nuevo ius commune, Working Papers nº 146, Barcelona: ICPS, 1998. (http://www.diba.es/icps/working_papers/docs/wp_l_146.pdf).
- CASANOVAS, P.: Pero... qué demonios es la Sociología del Derecho?, Revista IURIS. Nº 125. Febrero, 1999.
- CASTELL, R. La discriminación negativa: ¿ciudadanos o indígenas?, Barcelona:Hacer, 2010.
- COTTERRELL, R., Introducción a la Sociología del derecho, trd. C. Pérez Ruiz, Barcelona, Ariel, 1991.
- EHRlich, EUGEN: Escritos sobre sociología y jurisprudencia, Marcial Pons, Ediciones Jurídicas y Sociales, Madrid, 2005.
- FERRARI, VINCENZO: Acción jurídica y sistema normativo. Introducción a la Sociología del Derecho, Instituto de Derechos Humanos Bartolomé de las Casas, Ed. Dyckinson, Madrid, 2000.
- FOUCAULT, MICHEL: Vigilar y castigar. Nacimiento de la prisión, Siglo XXI, Buenos Aires, 2004.
- FOUCAULT, MICHEL: Los anormales, Akal, Madrid, 2001.

- FRAILE, PEDRO: Un espacio para castigar. La cárcel y la ciencia penitenciaria en España (siglos XVIII-XIX), Ediciones del Serbal, Barcelona, 1987.
- GARLAND, D.: La cultura del control. Crimen y orden social en la sociedad contemporánea, Gedisa, Barcelona, 2005.
- LARRAURI, ELENA (comp.): Mujeres, Derecho penal y criminología, Siglo XXI, Madrid, 1994.
- LARRAURI, E.; Criminología crítica y violencia de género, Trotta, 2007.
- RUIDIAZ-GARCÍA, C.: Los españoles ante la justicia penal: actitudes y expectativas, Rev. Española de Investigaciones Sociológicas 67, pp. 219-240. 1994.
- SASSEN, S., Expulsiones. Brutalidad y complejidad en la economía global. Madrid: Katz, 2015.
- SORIANO, R., Sociología del Derecho. Ariel, Barcelona, 1997.
- SOUSA SANTOS, BOAVENTURA DE: La globalización del Derecho. Los nuevos caminos de la regulación y la emancipación, EUN Editorial Universidad Nacional Bogotá, 2002.
- TAYLOR I., WALTON, P. Y YOUNG, J., La nueva criminología. Contribución a una teoría social de la conducta desviada, Buenos Aires: Amorrortu, 2001.
- TOHARIA. J. J: Séptimo barómetro de opinión: La imagen de la justicia en la sociedad española 2000. Toharia Cortés, J. J. (Dir.) Demoscopia. Madrid, CGPJ. (09/05/2002).
- TREVES, R., La Sociología del derecho. Orígenes, investigaciones, problemas trd. M. Atienza y otros, Barcelona, Ariel, 1988.
- WACQUANT, L. Las cárceles de la miseria, Alianza, 2000.